Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

FOAME.

Memoriile corpului (meu)

ROXANE GAY

Traducere de Aurelia Ulici

BLACK BUTTON BOOKS

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

I

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

1

Orice corp are o poveste și o istorie. Aici spun povestea mea, memoriile corpului și ale foamei mele.

2

Povestea corpului meu nu este povestea unui triumf. Nu sunt memoriile pierderii în greutate. Nu va fi nicio fotografie a versiunii mele suple, a corpului meu zvelt etalat pe supracoperta cărții, cu mine în picioare, cât jumătate din foștii mei blugi. Nu este o carte care să motiveze. N-am nicio observație incontestabilă despre ce e de făcut pentru a domestici un corp indisciplinat și un apetit indisciplinat. Poveste mea nu este una de succes. Povestea mea este, pur și simplu, o poveste adevărată.

Mi-aș fi dorit atât de mult să pot scrie o carte despre cum am pierdut în greutate în mod triumfător și despre cum am învățat să trăiesc mai eficient cu demonii mei. Mi-aș fi dorit să scriu o carte despre cum m-am împăcat cu mine și cum am reușit să mă iubesc pe deplin, indiferent de greutate. În schimb, am scris cartea asta, care a fost cea mai dificilă experiență a scrisului, de departe mai solicitantă decât mi-aș fi putut imagina vreodată. Când am început să scriu *Foame*, eram convinsă că îmi voi găsi cuvintele la fel de ușor ca întotdeauna. Și ce putea fi mai ușor decât să scriu despre corpul în care am trăit peste patruzeci de ani? Dar curând mi-am dat seama că nu scriam doar memoriile corpului meu. Mă sileam să analizez ce îndurase, cât luase în greutate și cât de greu fusese să trăiesc cu această greutate și să scap de ea. Am fost nevoită să-mi înfrunt cele mai rușinoase secrete. M-am deschis ca într-o vivisecție. Acum sunt expusă. Nu e confortabil. Nu e ușor.

Mi-aș fi dorit să am destulă putere și voință să vă spun o poveste triumfătoare. Sunt în căutarea acestei puteri sau a acestei voințe. Sunt hotărâtă să însemn mai mult decât corpul

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

meu – mai mult decât a îndurat corpul meu, mai mult decât a devenit. Dar să fiu hotărâtă nu m-a dus prea departe.

Această carte este o confesiune. Dezvăluie cele mai urâte, cele mai slabe, cele mai dureroase părți din mine. Acesta este adevărul meu. Acestea sunt memoriile corpului (meu) pentru că, de cele mai multe ori, povești ca aceea a corpului meu sunt ignorate, respinse sau ironizate. Oamenii văd corpuri ca al meu și presupun diverse lucruri. Au impresia că știu cauza acestui trup. N-o știu. Nu este povestea unui triumf, dar este o poveste care cere să fie spusă și care merită să fie auzită.

Este o carte despre corpul meu, despre foamea mea, dar, în cele din urmă, este o carte despre a dispărea și a te pierde, și despre a vrea atât de mult să fii văzută și înțeleasă. Este o carte despre a învăța, oricât de lent, să-ți dai voie să fii văzută și înțeleasă.

3

Pentru a vă spune istoria corpului meu, oare ar trebui să vă spun care a fost cea mai mare greutate pe care am avut-o? Să vă spun numărul de kilograme, acest adevăr rușinos care nu încetează să mă sufoce? Să vă spun că da, știu, n-ar trebui să mă rușinez de adevărul corpului meu? Sau pur și simplu să vă spun adevărul în timp ce-mi țin răsuflarea așteptând să mă judecați?

La un moment dat am ajuns la 261 de kilograme, la o înălțime de 1,91 m. Este un număr uluitor, pe care mi-e greu să-l cred, dar la un moment dat acesta a fost adevărul corpului meu. Am aflat acest număr la clinica Cleveland din Weston, Florida. Nu-mi dau seama cum am putut lăsa lucrurile să scape de sub control în felul acesta, dar am făcut-o.

Tata m-a însoțit la clinica Cleveland. Mă apropiam de treizeci de ani. Era iulie. Afară era cald și înăbușitor și totul era de un verde luxuriant. În clinică, aerul era înghețat și aseptic.

Totul era lucios, lemn masiv, marmură. M-am gândit: „Aici o să-mi petrec vacanța de vară”.

În sala de așteptare erau alte șapte persoane – o informare despre operația de bypass gastric –, doi tipi grași, o femeie ușor supraponderală împreună cu soțul ei, două persoane în halate de laborator și o altă femeie masivă. În timp ce studiam încăperea, făceam ceea ce fac grașii în prezența altor grași: îmi comparam greutatea cu greutatea lor. Eram mai mare decât cinci dintre ei, mai slabă decât alți doi. Cel puțin asta mi-am spus. Pentru 270 de dolari mi-am petrecut o mare parte din zi ascultând avantajele unei modificări drastice a anatomiei mele ca să slăbesc. Ăsta era, spuneau medicii, „singurul tratament eficient împotriva obezității”. Erau medici. Se presupune că știau ce era cel mai bine pentru mine. Voiam să-i cred.

Un psihiatru ne-a vorbit despre cum să ne pregătim pentru operație, cum să ne schimbăm dieta odată ce stomacul o să aibă dimensiunea unui degetar, cum să acceptăm că, în jurul nostru, „oamenii normali” (vorbele lui, nu le mele) din viața noastră pot încerca să ne saboteze cura de slăbire pentru că s-au obișnuit cu ideea că suntem grași. Am aflat cum corpurile noastre aveau să fie lipsite de nutrienți pentru tot restul vieții, cum nu aveam să fim în stare să mâncăm sau să bem fără să așteptăm o jumătate de oră înainte de a face una sau alta. Părul avea să se subțieze, poate chiar să cadă. Corpurile puteau fi predispuse la sindromul de evacuare gastrică rapidă, o stare al cărei nume poate fi înțeles fără prea mare efort de imaginație. Și, desigur, existau și riscurile chirurgicale, puteam muri pe masa de operație sau în urma unei infecții postoperatorii.

Era un scenariu cu părți bune și cu părți rele. Părți rele: viețile și corpurile noastre n-aveau să mai fie niciodată aceleași (asta dacă aveam să supraviețuim operației). Părți bune: aveam să fim slabi. Aveam să pierdem 75% din excedentul de grăsime în primul an. Aveam să ajungem aproape normali.

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

4

Cartea aceasta, *Foame*, este o carte despre cum să trăiești în lume nu când ai câteva kilograme în plus sau chiar patruzeci. Este o carte care vorbește despre cum să trăiești când ai 150 sau 200 kg în plus, când, conform IMC (indicele de masă corporală), nu suferi de obezitate sau de obezitate severă, ci de obezitate morbidă.

„IMC" este un acronim care sună atât de tehnic și de inuman, încât întotdeauna mă încăpățânez să fac abstracție de el. Cu toate astea este un termen și un indicator care permite medicinii să impună o disciplină corpului nedisciplinat.

IMC reprezintă greutatea, exprimată în kilograme, împărțită la pătratul înălțimii, exprimată în metri. Matematica este nemiloasă. Există diferiți indicatori care apoi definesc în ce măsură un corp poate fi lăsat nesupravegheat. Dacă IMC-ul tău se situează între 18,5 și 24,9, ești „normal". Dacă este mai mare de 25, ești supraponderal. Dacă este mai mare de 30, ești obez, dacă este mai mare de 40, suferi de obezitate morbidă. IMC-ul meu este mai mare de 50.

În realitate, mulți termeni medicali sunt arbitrari. Este interesant de notat că, în 1998, National Heart, Lung and Blood Institute a impus coborârea pragului pentru corpurile „normale" sub 25 și, făcând acest lucru, a dublat numărul de americani obezi. Unul dintre motivele scăderii pragului a fost: „O cifră ca 25 va fi mai ușor de memorat".

Termenii în sine sunt oarecum înspăimântători. „Obez" este un cuvânt neplăcut, care vine din latinescul *obesus*, care înseamnă „a mânca până ajungi gras", ceea ce, literal, este destul de corect. Dar când oamenii folosesc cuvântul „obez" nu o fac chiar în sensul literal. Este mai degrabă o acuzație. Este ciudat, și poate trist, că medicii au propus această terminologie, când prima lor datorie este să nu facă rău. Calificativul „morbid" este pentru un corp gras o condamnare la moarte, când nu

este cazul. Termenul „obezitate morbidă" îi prezintă pe grași ca pe niște morți vii, iar corpul medical ne tratează în consecință.

Din punct de vedere cultural, pragul obezității adesea pare să fie atins de cei care poartă o măsură mai mare de 38, de oricine al cărui corp nu atrage în mod firesc privirea bărbaților sau de oricine are celulită pe coapse.

Acum nu mai am 261 de kilograme. Sunt încă foarte grasă, dar am dat jos 75 kg. La fiecare nou regim mai dau jos câte un kilogram sau două. Toate acestea sunt relative. Nu sunt mică. N-o să fiu niciodată mică. În primul rând pentru că sunt înaltă. Asta este în același timp un ghinion și o șansă de salvare. Am prestanță, mi se spune. Ocup spațiu. Intimidez. Nu vreau să ocup spațiu. Vreau să trec neobservată. Vreau să mă ascund. Vreau să dispar până recapăt controlul asupra propriului corp.

Nu știu cum au scăpat lucrurile de sub control, sau știu. Ăsta e refrenul meu. Pierderea controlului asupra corpului meu a fost cumulativă. Am început să mănânc ca să-mi schimb corpul. Am făcut-o intenționat. Niște băieți mă distruseseră și abia am supraviețuit. Știam că n-aș mai putea îndura niciodată o asemenea violare, așa că am mâncat pentru că mă gândeam că, dacă trupul îmi devenea respingător, aveam să pot ține bărbații la distanță. Chiar la vârsta aceea fragedă, am înțeles că pentru bărbați a fi grasă înseamnă a nu fi demnă de dorința lor, nici măcar de disprețul lor, și deja le cunoșteam prea bine disprețul. Cele mai multe fete sunt învățate acest lucru: ar trebui să fim slabe și micuțe. Nu trebuie să ocupăm spațiu. Ar trebui să fim văzute, dar nu auzite, și dacă suntem văzute trebuie să fim plăcute pentru bărbați și acceptabile pentru societate. Majoritatea femeilor știu asta, știu că ar trebui să dispărem, dar e ceva ce ar trebui repetat, iar și iar, ca să nu capitulăm în fața a ceea ce se așteaptă de la noi.

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

5

Ceea ce trebuie să știți este că viața mea este sfâșiată în două bucăți inegale. Există înainte și după. Înainte de a lua în greutate. După ce am luat în greutate. Înainte de viol. După viol.

6

În acel *înainte* al vieții mele eram foarte tânără și ocrotită. Nu știam nimic despre nimic. Nu știam că puteam suferi, nici că suferința putea căpăta o asemenea intensitate, nici că putea acoperi un asemenea spectru. Nu știam că atunci când sufeream puteam da o voce suferinței. Nu știam că existau modalități mai bune de a mă raporta la suferință. Dintre toate lucrurile pe care le știu acum și pe care mi-aș dori să le fi știut atunci, mi-aș dori să fi știut că pot vorbi cu părinții mei, că pot cere ajutor, că mă pot refugia și în altceva în afară de mâncare. Mi-aș dori să fi știut că violul nu a fost din vina mea.

Dar ce știam era mâncarea, așa că am mâncat pentru că am înțeles că așa pot să ocup mai mult spațiu. Pot să devin mai solidă, mai puternică, mai protejată. Am înțeles, din felul în care îi vedeam pe oameni că îi priveau pe cei grași, din felul în care îi priveam eu însămi, că prea multă grăsime nu era ceva de dorit. Dacă nu mai eram dorită, mă puteam feri de suferință. Cel puțin, speram să fiu în stare s-o țin mai la distanță, pentru că, *după*, am aflat prea multe despre suferință. Știam prea multe despre suferință, dar nu am știut cât de mult poate suferi o fată până când n-am aflat.

Și totuși. Asta am făcut. Ăsta este corpul pe care mi l-am creat. Sunt corpolentă – colaci de carne brună pe brațe, și coapse, și burtă. Până la urmă, grăsimea n-a mai avut unde să se așeze și și-a creat singură propriile căi în jurul corpului meu. Pe coapsele uriașe sunt brăzdată de vergeturi, de pungi de celulită. Grăsimea a creat un corp nou, unul de care mi-era rușine,

dar care mă făcea să mă simt în siguranță și pe-atunci aveam o nevoie disperată să mă simt în siguranță. Aveam nevoie să mă simt ca o fortăreață, de nepătruns. Nu voiam ca nimic și nimeni să mă atingă.

Mi-am făcut-o cu mâna mea. E vina mea, e responsabilitatea mea. Asta îmi spun, deși n-ar trebui să fiu singura responsabilă de acest corp.

7

Acesta este adevărul despre viața în corpul meu: mă simt închisă într-o temniță. Și ce e frustrant la o temniță este că ești captiv, dar poți vedea în afară. Poți scoate mâna printre gratii, dar numai până la un anumit punct.

Ar fi simplu să pretind că mă simt bine în corpul meu. Mi-ar plăcea să nu-l privesc ca pe un lucru pentru care ar trebui să mă scuz sau să mă justific. Sunt feministă și cred că trebuie să renunțăm la standardele rigide de frumusețe care obligă femeile să se conformeze unor idealuri nerealiste. Cred că ar trebui să avem definiții mai generoase pentru frumusețe, care să includă diferite tipuri de corpuri. Cred că este foarte important ca femeile să se simtă bine în corpul lor, fără să vrea să schimbe fiecare parte a lui, ca să se simtă bine cu ele însele. De asemenea, (vreau să) cred că valoarea mea ca ființă umană nu constă în aspectul meu exterior. Crescând într-o cultură în mare parte toxică pentru femei, care încearcă constant să impună o disciplină corpului acestora, știu că este important să lupți împotriva standardelor absurde.

Dar ce știu și ce simt sunt două lucruri foarte diferite.

A mă simți bine în corpul meu nu ține în totalitate de standardele de frumusețe. Nu este vorba doar despre corpul ideal. Este vorba despre cum mă simt în pielea mea.